

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **R. P.**
st. přísl. Ukrajina
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty,
Vyšní Lhoty 234, 739 21 Vyšní Lhoty,
zastoupený Mgr. Tomášem Císařem, advokátem
sídlem Vyšehradská 415/9, 128 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze 13. 8. 2025, č. j. OAM-612/BA-BA07-VL11-PŘZ-2025,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne ze 13. 8. 2025, č. j. OAM-612/BA-BA07-VL11-PŘZ-2025, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši **10 140 Kč** k rukám Mgr. Tomáše Císaře, advokáta, sídlem Vyšehradská 415/9, 128 00 Praha 2, ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný rozhodnutím o nepropuštění ze zařízení pro zajištění cizinců ze dne 13. 8. 2025, č. j. OAM-612/BA-BA07-VL11-PŘZ-2025 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, (dále jen „zákon o azylu“), nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu dobu trvání zajištění stanovil do 16. 9. 2025. Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou, ve které zejména namítal, že nebyly splněny podmínky pro to, aby byl žalobce zajištěn.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy rozhodnutím ze dne 23. 5. 2025, č. j. KRPA-167020-11/ČJ-2025-000022-ZZC, podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999, o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), žalobce zajistilo za účelem správního vyhoštění.
3. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 19. 6. 2025, č. j. 21 A 24/2025-25, shora uvedené rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění zrušil.
4. Žalobce dne 30. 5. 2025 požádal o udělení mezinárodní ochrany.
5. Rozhodnutím o zajištění v zařízení pro zajištění cizinců ze dne 3. 6. 2025, č. j. OAM-612/BA-BA07-BA03-Z-2025, žalovaný zajistil žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu v zařízení pro zajištění cizinců a rozhodl, že ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu je doba trvání zajištění stanovena do 16. 9. 2025.
6. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 30. 6. 2025 žalobce uvedl, že má na území České republiky přítelkyni, se kterou žije a zajistí mu ubytování. Na Ukrajinu se nemůže vrátit kvůli válce.
7. Součástí správního spisu je žádost žalobce o propuštění ze zajištění – opětovné posouzení důvodů zajištění dle § 46a odst. 10 zákona o azylu ze dne 1. 8. 2025. V ní mimo jiné namítal, že žalovaný není oprávněn žalobce zajistit z důvodu, že mu jako občanovi Ukrajiny není možné uložit správní vyhoštění. Občanům Ukrajiny bez nároku na dočasnou ochranu bývá udělováno alespoň vízum za účelem strpění pobytu. Situace na Ukrajině představuje překážku vycestování. K žádosti žalobce přiložil Doklad (potvrzení) o zajištění ubytování P. S. (vlastník bytu na uvedené adrese) a dále vyjádření jeho přítelkyně s ověřovací doložkou pro legalizaci a záruku důvěryhodné osoby (přítelkyně). V záruce důvěryhodné osoby přítelkyně žalobce uvedla, že v České republice pobývá v režimu dočasné ochrany. Uvedla, že se zavazuje zajistit žalobci ubytování a hradit jeho životní náklady v průběhu jeho řízení o mezinárodní ochranu. Dále se zavázala ke kontrole korespondence žalobce a zajištění jeho účasti na úkonech správního řízení. Ve vyjádření pak uvedla, že žijí ve společné domácnosti a chtějí založit rodinu. Nepřítomnost žalobce má na ni negativní dopad.
8. Dne 13. 8. 2025 žalovaný vydal napadené rozhodnutí, jímž o žádosti žalobce o propuštění ze zajištění rozhodl tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu je doba trvání zajištění stanovena do 16. 9. 2025.

III. Žaloba

9. Žalobce namítal, že nebyly splněny zákonné podmínky pro zajištění, napadené rozhodnutí je nezákonné a nepřezkoumatelné, neboť neobsahuje řádné odůvodnění ani výrok. Napadené rozhodnutí nereaguje na žádost a návrhy žalobce, jeho situaci paušalizuje, není dostatečně individualizované.
10. Žalobce poukázal na to, že zajištění je možné použít až v krajním případě, kdy není možné užití mírnějšího prostředku; to musí být řádně odůvodněno. V případě uplatnění zajištění má žalovaný povinnost zkoumat, zda je takový postup skutečně nezbytný (v případě žádosti o propuštění, zda důvody trvají), a že by případné užití mírnějšího opatření nesplnilo účel. Žalovaný jednal v rozporu s tímto postupem.
11. Žalobce uvedl, že je občanem Ukrajiny (Doněcká oblast), kde probíhá ozbrojený konflikt a poukázal na nemožnost vycestovat do vlasti. K tomu odkázal i na souvztažná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, která tento závěr potvrzují. Nejvyšší správní soud konstantně zohledňuje bezpečnostní situaci na Ukrajině. Tato situace představuje v současné době překážku vycestování ukrajinských státních příslušníků na Ukrajinu, a to dokonce i v případech, kdy jim bylo uloženo správní vyhoštění.
12. Žalobce dodal, že má na území České republiky přítelkyni, která v České republice pobývá zcela legálně v režimu dočasné ochrany. Ta svojí vlastnoručně podepsanou zárukou slíbila žalovanému, že zajistí účastníku v případě propuštění ze zajištění ubytování, plné materiální a finanční zabezpečení, kdy její příjem je dostatečně vysoký k tomuto účelu, stejně tak zajistí kontrolu případné korespondence žalobce se správním orgánem a jeho účast u jakéhokoli úkonu před správním orgánem. Rovněž by žalobcova přítelkyně oznamovala žalovanému případnou delší nepřítomnost žalobce na uvedené adrese, tak, aby žalovaný měl o pohybu žalobce jasné informace. Sám žalobce navrhl ve své žádosti, že se podrobí jakékoli formě dohledu a dozoru žalovaného a bude se (například) hlásit na místně příslušné služebně Policie České republiky, Odboru cizinecké policie. K naplnění účelu této žádosti navrhl rovněž i stanovení tohoto dohledu, resp. zvláštního opatření. Ke své evidenci v SIS žalobce dodává, že si je vědom svého trestného jednání, na základě kterého byl do systému v důsledku zaevidován. Jednání, které pak vedlo k zajištění, lituje a velmi se státu omlouvá. Za své jednání byl odsouzen a svůj trest si vykonal a je dostatečně poučen a do budoucna se bude podobnému jednání jednoznačně (koneckonců i v tomto případě se jednalo pouze o ojedinělé vybočení z jinak řádného způsobu života) vyhybat.
13. Výše uvedené skutečnosti napadené rozhodnutí zcela pomíjí. Odůvodnění napadeného rozhodnutí je podloženo pouhými spekulacemi žalovaného. Žalobce má za to, že není dána obava, že by se měl pokusit o jakékoli další protiprávní jednání.
14. Žalobce uzavřel, že žalovaný řádně neodůvodnil, proč neuložil navrhované zvláštní opatření a nepřijal navržené záruky, nezabýval se otázkou přiměřenosti a proporcionality při posuzování nutnosti užití zajištění, rodinným životem žalobce, ani jeho situací v souvislosti s tvrzeným azylovým důvodem, jako novou skutečností, byť je mu vše ze spisu (i žádosti o propuštění) známo.
15. Z uvedených důvodů proto žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

16. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že se v žalobě namítaných pochybení nedopustil a že si pro rozhodnutí ve věci opatřil potřebné podklady. Poukázal na skutečnost, že žalovaný nijak nebrojil proti rozhodnutí o zajištění ze dne 3. 6. 2025.
17. Žalobcem uvedené důvody nelze podřadit důvodům, které by umožňovaly jeho propuštění ze zařízení pro zajištění cizinců. Co se týče výtek jmenovaného vůči proveditelnosti správního vyhoštění na území Ukrajiny, správní orgán k tomuto uvádí, že správní vyhoštění není předmětem tohoto řízení. Jmenovaný pak nyní neuvedl žádné nové skutečnosti, které by správní orgán vedly ke změně jeho původního rozhodnutí, a proto žalovaný na toto své původní rozhodnutí plně odkazuje.
18. Pokud jde o doložení dokladu o ubytování a konstatování jeho přítelkyně, žalovaný uvádí, že tyto skutečnosti nemohou původní závěr žalovaného nikterak zvrátit. Dle správního orgánu potvrzení o ubytování nelze samo o sobě, s ohledem na pobytovou historii žalobce a nerespektování právních předpisů, shledat jako záruku toho, že by se na dané adrese zdržoval a poskytoval žalovanému potřebnou součinnost. K tomu odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu.
19. Žalovaný měl za to, že postupoval v souladu s právními předpisy, proto navrhoval, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Posouzení věci soudem

20. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
21. S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažoval nařízení jednání za nezbytné, rozhodl o žalobě bez jednání (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
22. Krajský soud se nejprve zabýval rozsahem přezkumu žaloby. Postupoval v souladu s požadavky rozsudku Soudního dvora EU ze dne 8. 11. 2022 o předběžné otázce ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. Z něho je nutno dovozovat, že správní soud je povinen při přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince přihlížet i k vadám a nezákonnostem rozhodnutí, které zjistí sám, bez ohledu na námitky uplatněné žalobcem. V řízení o přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince se proto s ohledem na specifika institutu zajištění *neuplatní* pravidlo soudního přezkumu v *mezích uplatněných žalobních bodů* (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a správní soud je oprávněn, resp. povinen identifikovat případné další nezákonnosti zajištění (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, č. j. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2022 Sb. NSS). Tyto závěry lze vztáhnout na rozhodnutí o propuštění ze zařízení podle § 46a zákona o azylu, v uvedených intencích tak krajský soud přistoupil k posouzení zákonnosti rozhodnutí o nevyhovění žádosti o propuštění ze zařízení.
23. Žaloba je důvodná.
24. V nyní posuzované věci podal žalobce žádost o propuštění ze zajištění dle § 46a odst. 10 zákona o azylu. Dle tohoto ustanovení *„ministerstvo po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění zkoumá, zda důvody zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany trvají. Ministerstvo při předání rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany poučí o jeho právu požádat o*

propuštění. Žádost o propuštění je žadatel o udělení mezinárodní ochrany oprávněn podat nejdříve po uplynutí 15 dnů ode dne nabytí právní moci posledního rozhodnutí ministerstva nebo soudu k zajištění, podle toho, které rozhodnutí nabylo právní moci později; to platí i pro podání opakované žádosti o propuštění.“ Žalobce v žádosti nesouhlasil s tím, že je omezen na osobní svobodě. Mimo jiné v žádosti namítal, že žalovaný nezohlednil skutečnost, že žalobci jako občanovi Ukrajiny nemůže být uloženo správní vyhoštění, tudíž neměl být ani zajištěn. Krajský soud se proto nejprve zabýval touto otázkou.

25. V nyní posuzované věci žalovaný zajistil žalobce z důvodu uvedeného v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
26. Citovaným ustanovením se podrobně zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 4. 2025, č. j. 6 Azs 21/2025–24 (shodně i v rozsudku ze dne 29. 5. 2025, č. j. 7 Azs 33/2025–27). Vyslovil, že ustanovení § 46a (důvody zajištění) a § 47 (zvláštní opatření) transponují do vnitrostátního práva čl. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). Tato směrnice na úrovni unijního práva upravila možnost zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu. Částečně se tak stalo v reakci na rozsudek Soudního dvora ze dne 30. 5. 2013, Arslan, C-534/11, v němž Soudní dvůr potvrdil, že návratová směrnice (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí) upravující zajištění cizinců se vztahuje pouze na neoprávněně pobývající cizince, nikoliv na žadatele o mezinárodní ochranu. Zároveň však připustil, že členské státy mohou ponechat cizince v zajištění i po podání žádosti o mezinárodní ochranu, pokud se po individuálním posouzení všech relevantních okolností ukáže, že tato žádost byla podána pouze s cílem pozdržet nebo zmařit výkon rozhodnutí o navrácení a že je pokračování zajištění objektivně nutné k tomu, aby se dotýčný nemohl definitivně vyhnout svému navrácení. Podle Soudního dvora skutečnost, že se návratová směrnice v průběhu řízení o posouzení žádosti o mezinárodní ochranu nepoužije, neznamená, že by se tím definitivně ukončilo řízení o navrácení. To může pokračovat v případě, že bude žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta. Pokud by členské státy nemohly za výše popsanych podmínek zabránit tomu, aby dotýčný podáním žádosti o mezinárodní ochranu automaticky dosáhl propuštění, byl by tím narušen smysl návratové směrnice, kterým je účinné navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Tento závěr respektuje podle Soudního dvora požadavek unijního práva, podle kterého členské státy nesmějí nikoho zajistit pouze proto, že je žadatelem o mezinárodní ochranu (srov. čl. 8 odst. 1 přijímací směrnice). Ponechání žadatele v zajištění totiž nevyplývá z podání žádosti o mezinárodní ochranu, ale z okolností, jež charakterizují konkrétní chování tohoto žadatele před podáním této žádosti a při něm.
27. Závěry Soudního dvora byly následně promítnuty do čl. 8 odst. 3 písm. d) přijímací směrnice, podle kterého žadatel může být zajištěn, *je-li zajištěn v rámci řízení o navrácení*

podle [návratové směrnice] za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení.

28. Tento důvod zajištění pak byl transponován do výše citovaného § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, dle kterého je důvodem, který ospravedlňuje zajištění žadatele o mezinárodní ochranu, obava, že se podáním žádosti o mezinárodní ochranu pokouší vyhnout realizaci správního vyhoštění, anebo je pozdržet. Aniž by tím byl předjímán výsledek řízení o mezinárodní ochraně, jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně.
29. Judikatura Nejvyššího správního soudu při výkladu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu předpokládá, že zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má [...] za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy) (srov. rozsudek ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 48). Případně uvádí, že účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během tohoto řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016 35, ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017 31, usnesení ze dne 25. 4. 2024, č. j. 9 Azs 55/2024 51).
30. Žalobce v žalobě a během správního řízení tvrdil, že je občanem Ukrajiny a jeho vyhoštění není s ohledem na vojenský konflikt na daném území možné. Touto otázkou se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval toliko na straně 2 napadeného rozhodnutí a uvedl, že „správní vyhoštění je v řízení cizinecké policie“. Takovéto odůvodnění je nesprávné, nedostatečné a nereflexuje konkrétní okolnosti případu.
31. Žalovaný v napadeném rozhodnutí rozhodoval za situace, kdy již věděl o tom, že rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění Městský soud v Praze zrušil. Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 19. 6. 2025, č. j. 21 A 24/2025-25, poukázal na judikaturu soudů rozhodujících ve správním soudnictví. Konkrétně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2022, č. j.: 5 Azs 89/2022–24, publ. pod č. 4344/2022 Sb. NSS, podle kterého „Invaze ozbrojených sil Ruské federace na Ukrajinu, zahájená dne 24. 2. 2022, je takovou výjimečnou skutečností, k níž ve věci správního vyhoštění cizince na Ukrajinu přihlédne krajský soud, příp. Nejvyšší správní soud i přesto, že nastala po vydání žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu, případně po vydání kasační stížnosti napadeného rozhodnutí krajského soudu [§ 75 odst. 1 a § 109 odst. 5 s. ř. s. a čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.)].“ K rozdílu mezi možností uložit správní vyhoštění občanu Ukrajiny a vykonat jej se Nejvyšší správní soud vyjádřil v právní větě k rozsudku ze dne 7. 9. 2023, č. j.: 9 Azs 126/2023 – 35: „Bezpečnostní situace na Ukrajině způsobená invazí ozbrojených sil Ruské federace, zahájenou dne 24. 2. 2022, představuje překážku vycestování státního příslušníka Ukrajiny na Ukrajinu podle § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, avšak nebrání samotnému uložení správního vyhoštění podle § 119 téhož zákona, jsou-li splněny zákonné podmínky.“ Nemožnost

ukrajinských občanů z důvodu války vycestovat do vlasti aproboval NSS i v dalších rozhodnutích, z těch novějších se např. jedná o rozsudek ze dne 20. 11. 2024, č. j. 2 Azs 128/2024-21, nebo o usnesení ze dne 25. 11. 2024, č. j. 8 Azs 193/2024-42. Určitou zmínku obsahuje též rozsudek ze dne 28. 2. 2025, č. j. 10 Azs 125/2024-28. Konečně, v usnesení ze dne 11. 2. 2025, č. j. 8 Azs 189/2024-72, NSS dovedl, že nedobrovolné vycestování na Ukrajinu v současné situaci neodůvodňuje ani plnění branné povinnosti: „*Dílčí závěr městského soudu, že branná povinnost je sama o sobě legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany, vyslovený k branné povinnosti stěžovatele, vychází z judikatury NSS, která se obecně týká případů, kdy se cizinec – branec – odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu a kdy by výkon vojenské služby zahrnoval páčání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti nebo činů, které odporují zásadám a cílům OSN (rozsudky NSS ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49, či ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, a ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, body 48 a 49). Tento dílčí závěr se však v případě stěžovatele míjí s tím, že NSS konstantně zohledňuje bezpečnostní situaci na Ukrajině. Tato situace představuje v současné době překážku vycestování státních příslušníků Ukrajiny na Ukrajinu, a to dokonce i v případech, kdy jim bylo uloženo správní vyhoštění; tím spíše to platí pro držitele pobytových oprávnění na území ČR. Státní příslušníci Ukrajiny se s ohledem na probíhající válečný konflikt na Ukrajinu nenavrací (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2022, č. j. 3 Azs 238/2022-41, bod 46, ze dne 7. 9. 2023, č. j. 9 Azs 126/2023-35, body 18 a 19, či ze dne 9. 5. 2024, č. j. 2 Azs 316/2023-47, č. 4606/2024 Sb. NSS, bod 27). Městský soud však zároveň nedovodil, že by byl stěžovatel coby branec nucen vycestovat do vlasti. Nejde tedy o takové pochybení městského soudu, které by zakládalo přijatelnost námítky nepřítomnosti odkazu na plnění branné povinnosti cizinců v zemi původu.“*

32. Dle krajského soudu bez ohledu na judikaturu Nejvyššího správního soudu je všeobecně známou skutečností, že vojenský konflikt na Ukrajině nedoznal do současné doby výrazných změn, nedošlo ke zlepšení situace občanů Ukrajiny, kteří by v případě návratu do země původu byli vážně ohroženi na životě nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního konfliktu. Proto tito občané disponují v České republice pobytovými oprávněními či je jim udělována doplňková či dočasná ochrana. Rozhodnutí o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění bylo navíc v posuzované věci zrušeno soudem. S ohledem na uvedené okolnosti muselo být žalovanému minimálně v okamžiku rozhodování o žádosti o propuštění ze zajištění jasné, že důvod zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu na žalobce nedopadá. Za situace, kdy žalobcovo zajištění podle zákona o pobytu cizinců bylo zrušeno, dosavadní judikatura správních soudů omezovala vyhoštění občanů Ukrajiny z České republiky, navíc se touto otázkou žalobce zabýval výslovně v žádosti o propuštění ze zajištění, nemohl žalovaný bez dalšího dospět k závěru, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet. Krajský soud zdůrazňuje, že zajištění představuje krajní prostředek, jehož následkem je omezení nebo (v závislosti na povaze, délce, důsledcích a způsobu zajištění) zbavení osobní svobody cizince (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci John proti Řecku ze dne 10. 5. 2007, stížnost č. 199/05, Rusu proti Rakousku ze dne 2. 10. 2008, stížnost č. 34082/02, Rashed proti České republice ze dne 27. 11. 2008, stížnost č. 298/07, a Saadi proti Spojenému království ze dne 29. 1. 2008, stížnost č. 13229/03), na něj odkazuje

i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, nebo ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19). Není tedy možné, aby žalovaný omezoval osobní svobodu žalobce z důvodů, které na něj nedopadají. V případě jakýchkoli pochybností je třeba se jimi řádně zabývat a nikoli bez racionálních důvodů setrvávat na zajištění cizince. Krajský soud má za to, že žalobce, který je občanem Ukrajiny, nebylo možné bez řádného zohlednění konkrétních okolností případu zajistit dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

33. Žalovaný proto v napadeném rozhodnutí pochybil, pokud dospěl k závěru, nejsou naplněny důvody pro propuštění žalobce ze zajištění.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

34. Krajský soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné, a proto je v odst. I výroku zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).
35. Krajský soud se dále zabýval tím, zda je třeba věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.) nebo toliko zrušit. Judikatura správních soudů se v otázce, zda v případě nezákonnosti rozhodnutí o zajištění soud toto rozhodnutí pouze zruší nebo zruší a vrátí k dalšímu řízení, liší. První linie judikatury vychází ze skutečnosti, že soudní řád správní neumožňuje soudu rozhodnutí správního orgánu pouze zrušit a nevrátit (srov. § 78 odst. 4 s. ř. s.; viz např. rozsudky NSS ze dne 5. 2. 2014, č. j. 1 Azs 21/2013-50, ze dne 27. 2. 2014, č. j. 6 Azs 19/2013-47, či výše citované rozsudky č. j. 4 Azs 228/2014-34, č. j. 10 Azs 41/2020-43, a č. j. 5 Azs 107/2017-28). S opačným postupem, kdy bylo rozhodnutí o zajištění pouze zrušeno a věc nebyla žalovanému vrácena, se lze setkat např. v rozsudcích ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 419/2019-49, ze dne 29. 5. 2019, č. j. 2 Azs 93/2018-68, nebo ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60. Krajský soud posuzoval nikoli rozhodnutí vydané z moci úřední, ale jednalo se o rozhodnutí o žádosti žalobce – jakkoli bylo úzce navázáno na vlastní rozhodnutí o zajištění. Pokud by krajský soud napadené rozhodnutí o žádosti toliko zrušil, nebylo by jakkoli rozhodnuto o žádosti žalobce o propuštění. S ohledem na stále existující žádost proto musí žalovaný po vrácení věci soudem řízení o žádosti řádně ukončit.
36. Žalovaný tak musí bezprostředně po vrácení věci postupovat podle § 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu. Toto ustanovení sice situaci, kdy bylo zrušeno rozhodnutí o propuštění ze zajištění, výslovně neuvádí. Ale s ohledem na podobnost a stejná východiska žádosti o propuštění dle zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců lze analogicky vycházet z § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dle něj zajištění musí být bez zbytečného odkladu ukončeno rozhodne-li soud ve správním soudnictví o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince, o zrušení rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění nebo o zrušení rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení; povinnost propustit cizince vzniká vyhlášením zrušujícího rozsudku. Krajský soud má za to, že v posuzované věci je tedy na základě analogie se zákonem o pobytu cizinců třeba dospět ke stejnému závěru a cizinec musí být ze zajištění propuštěn vyhlášením zrušujícího rozsudku [§ 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu ve spojení s § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců].
37. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Náklady procesně úspěšného

žalobce tvoří náklady právního zastoupení advokátem, a to: odměna advokáta za zastupování v řízení ve výši 4 620 Kč za jeden úkon. Ve věci se jednalo o dva úkony právní služby podle § 7, § 9 odst. 5 vyhl. č. 177/1996 Sb., a to 1) příprava a převzetí věci, 2) sepsání žaloby, v celkové výši 9 240 Kč. Dále je součástí náhrady nákladů paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 450 Kč za jeden úkon při shora uvedených úkonech právní pomoci podle § 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve výši 900 Kč. Celková částka tedy činí 10 140 Kč. Krajský soud uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení uvedenou částku, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Ostrava 11. září 2025

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně